Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr 22.
Scrisori nefrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrimit!
Birourile de anunciuri:
Brașovu, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescu în Viena *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V Goldberger, Anton Mesei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Prețul inserțiunilorŭ: o seriă garmondu pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta“ iese în fie-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unu anu 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate
Pe unŭ anu 40 franci, pe șése luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se enumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unu anu 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unu anŭ 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unu esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 bani.
Atâtu abonamentele câtu și inserțiunile suntu a se plăti înainte.

Nr. 17. | Brașovŭ, Sâmbătă 21 Ianuarie | 1889.

Brașovŭ, 20 Ianuarie v.

Guvernulŭ unguresců și-a pusŭ cu tótă hotărîrea în gândŭ, sĕ aducă la sapă de lemnŭ pe grănițerii din Bistrița-Năsĕudŭ și sĕ-i facă sĕ ia lumea-n capŭ, pentru ca sĕ rĕmână stăpâne pe vatra grănițerilorŭ și pe averile lorŭ adunăturile străine.

Nu era mulțumitŭ guvernulŭ cu numirea unui comisarŭ în persona fișpanului Banffy, celŭ mai mare vrășmașŭ alŭ Românilorŭ și unŭ felŭ de Potemkin ungurescŭ, care administréză fondurile pe ungueresce ca cum arŭ fi secvestrate, ci a mai pornitŭ și procesŭ în contra celorŭ 44 de comune grănițeresci și a fondurilorŭ lorŭ, precum procesŭ s'a pornitŭ comunelorŭ și din partea familiei baronului Kemeny pentru averile lorŭ.

Guvernulŭ, sub pretextŭ de a regula raporturile de posesiune a grănițerilorŭ din Bistrița-Năsĕudŭ, are intențiunea sĕ presenteze camerei unŭ proiectŭ de lege, care nu ține sémă nicĭ de diplomele domnitorilorŭ, nicĭ de actele de fundațiune, ci pe temeiulŭ că grănițerii au fostŭ odată iobagĭ, ér comunele ca corporațiunĭ au fostŭ domnĭ pămenteni, voesce sĕ le ia grănițerilorŭ o parte din pădurile și pășunile comunale și sĕ-le pună spre folosire la disposiția tuturorŭ veneticilorŭ, carĭ s'au așeḑatŭ și se vorŭ așeḑa în părțile bistrițene și năsĕudene, partea cea mai mare Jidovĭ rătăcitorĭ de prin Rusia și Galiția, elemente de întărire a rassei unguresci.

Acésta ar fi unŭ diavolescŭ pasŭ, prin care grănițerii s'ar despoia de o parte din averĭ, ér restulŭ ce le-ar rĕmâne înscriindu-se, cum voiesce regimulŭ, pe numele familiilorŭ grănițeresci, îlŭ espune periculului de a fi oricând vêndutŭ, esecutatŭ, cu unŭ cuvêntŭ trecutŭ în mânile veneticilorŭ póte și numai pe rachiu și pe tutunŭ, ér acele familii grănițeresci arŭ fi espuse a ajunge cerșitóre orĭ slugile adunăturilorŭ streine. Unde mai pui apoi, că acéstă despoiare, numită de guvernŭ segregare, ar trebui sĕ se facă prin procese, că arŭ fi necesare comisiunĭ judecătoresci, inginerĭ, esperțĭ, advocațĭ ș. a., și că tóte acestea arŭ costa sume enorme ce arŭ trebui sĕ le plătéscă familiile grănițăresci.

Ba mai pretinde erariulŭ, ca din fondurile grănițăresci sĕ se susțină biserica și școla ungurésca din Rodna, costându întreținerea lorŭ 13—18 sute florinĭ; apoi sĕ i-se cedeze ca proprietate și nisce munțĭ, precum și edificiulŭ unde e judecătoria din Năsĕudŭ și edificiulŭ din Rodna unde e școla de statŭ, luatŭ eĭ așa fără a plăti chiriă. Și tóte acestea sĕ le fa grănițerii decă, voiescŭ ca erariulŭ sĕ renunțe la alte pretențiunĭ și sĕ nu mai folosescă și celelalte edificii grănițăresci, ce le folosesce aḑi, de cancelarii pentru dregĕtoriile administrative și judecătorescĭ, pentru temnițe, pentru poștă, pentru finanțĭ și altele,

Cum vedemŭ, regimulŭ s'a încleștatŭ în averile grănițărescĭ ca unŭ polipŭ și comunele grănițărescĭ, ca sĕ scape de pericululŭ ce le amenință, au cedatŭ în multe. Astfelŭ au cedatŭ în cestiunea bisericei și școlei unguresci din Rodna, în cestiunea terenului montanŭ cuprinsŭ aḑi de dregĕtoria montană, precum și în cestiunea edificiului din Rodna, ba au cedatŭ și în cestiunea veneticilorŭ streinĭ, ca acestia sĕ se 'mpărtășéscă de folósele averilorŭ grănițărescĭ avêndŭ a plăti o taxă odată pentru totdéuna orĭ o taxă anuală.

Dér tóte acestea au fostŭ zadarnice, căcĭ intențiunea guvernului nu e a regula afacerea, ci a o încurca.

Alăturea cu guvernulŭ. unŭ altŭ periculŭ amenință averile grănițărescĭ din partea familiei Kemeny care, pentru-că grănițerii îșĭ folosescŭ averile lorŭ, pretinde o despăgubire de peste o jumĕtate milionŭ florinĭ, sub pretextŭ că familia n'a fostŭ despăgubită când s'a ștersŭ iobăgia. Și aci grănițerii prin representanții lorŭ au cedatŭ a da o despăgubire de 150 de mii florinĭ.

Dér și acéstă încercare de împăciuire, ca și cea cu erariulŭ, n'a avutŭ nicĭ unu resultatŭ, pentru că intențiunea guvernului și a dușmanilorŭ neamului românescŭ e sărăcirea și isgonirea acestuia dela vatra sa.

Guvernulŭ a și făcutŭ unŭ pasŭ spre a resolva cestiunea în favórea adunăturilorŭ străine și în paguba grănițerilorŭ. Acésta, spre durerea nóstră, trebue sĕ o aflămŭ din foi streine, căcĭ nicĭ unŭ Românŭ năsăudenŭ n'a găsitŭ cu cale a ne vesti nedreptatea ce li s'a făcutŭ grănițerilorŭ.

Și anume în ședința din Ianuarie a comitetului administrativŭ din Bistrița s'a comunicatŭ o decisiune ministerială, în ințelesulŭ propunerei comitetului administrativŭ, că atâtŭ pădurile câtŭ și pășunile *nu* suntŭ proprietate a fostelorŭ familii grănițărescĭ, ci a comunelorŭ politice și că de aceea tóte acele taxe „nelegale“, ce au fostŭ luate dela locuitorii colonisațĭ mai târḑiu pentru folosirea pădurilorŭ comunale și a pășunilorŭ, sĕ li-se restitue acestora imediatŭ și ei de aci încolo sĕ folosĕscă împreună nejignițĭ acele proprietățĭ comunale.

Etă'i pe grănițerĭ despoiațĭ de unŭ dreptŭ alŭ lorŭ de proprietate, despoiațĭ și de sumele incassate ca taxe, ce după dreptŭ suntŭ averea lorŭ.

Decă va merge lucrulŭ totŭ așa, li se va lua grănițerilorŭ unŭ dreptŭ după altulŭ, proprietate după proprietate, avere după avere, până ce vorŭ rĕmâne pe drumurĭ, în mizeriă orĭ vorŭ fi nevoițĭ a lua lumea în capŭ.

Și e în stare sĕ lĭ-o facă guvernulŭ, care a trebuitŭ sĕ se simță încurajatŭ vĕḑêndŭ cum bieții grănițerĭ au fostŭ sfătuițĭ și pușĭ la cale până acum sĕ cedeze când într'o cestiune când într'alta, sĕ nu facă opposițiune energică.

Oare aci ar fi ajunsŭ lucrulŭ, decă grănițerii dela celŭ dintêiu pasŭ alŭ guveruului, alŭ organelorŭ lui și alŭ celorlalțĭ dușmanĭ indigenĭ și veneticĭ de a știrbi drepturile lorŭ, arŭ fi înfruntatŭ cu bărbățiă aceste uneltirĭ și le-arŭ fi datŭ cuvenita lecțiune?

Suntemŭ sigurĭ și deplinŭ convinșĭ că, decă dela începutŭ s'ar fi datŭ alarma, decă nu s'ar fi trecutŭ cu tăcerea uneltirile dușmanilorŭ și decă s'ar fi făcutŭ puternică opposițiune, astăḑĭ grănițerii arŭ stăpâni în linisce proprietățile și averile lorŭ. Aḑĭ nu s'ar lăuda fișpanulŭ Banffy, că în comitatulŭ Bistrița-Năsĕndŭ e pașă, că póte tăia și spĕnḑura, ci ar da bună ḑiua românesce grănițerului românŭ și s'ar purta cu elŭ omenesce.

Déră, și-au datŭ grănițerii degetulŭ, li-s'a cerutŭ mâna; și-au datŭ mâna, li-se cere acuma și capulŭ.

Da'lŭ vorŭ grănițerii și pe acesta?

E timpulŭ supremŭ, ca Românii grănițerĭ sĕ se reculégă odată, sĕ-șĭ stringă rêndurile și sĕ-și apere cu energiă averea lorŭ câștigată cu șiróie de sânge vĕrsatŭ pe câmpurile de bătaie spre apĕrarea monarchiei. Sĕ se reculégă și sĕ înceteze de a mai totŭ ceda din drepturile lorŭ, decă nu voiescŭ sĕ ajungă cerșetorĭ și slugĭ orĭ iobagĭ ai veneticilorŭ!

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS“.

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta)

Mórtea principelui de corónă.

Viena, 1 Februarie. Dela curte nu s'a făcut nicĭ o înscĭințare cu privire la înmormêntare. Probabil că înmormêntarea se va face Marțĭ. Maiestatea Sa este cu totulŭ desolatŭ și sdrobitŭ de durere. Impĕrătesei i-au sĕcatŭ lacrimele și privesce înaintea sa mută și resignată. Stefania plânge ne'ncetatŭ. Audiența ministrului Tisza la împĕratulŭ a fostŭ mișcătóre. Maiestatea Sa i-a întinsŭ mâna și i-a strîns'o fără a ḑice unŭ cuvêntŭ. Dela tóte curțile sosescŭ întrebărĭ, când se va face înmormêntarea.

Impĕratulŭ Germaniei a telegrafatŭ, că va veni însușĭ la înmormêntare. S'a refusatŭ însĕ cu mulțumire orĭ ce participare a curțilorŭ străine, deóre-ce Maiestății Sale i-ar fi cu neputință a primi pe principii străinĭ. Unŭ ordinŭ de ḑi pe armată va ordona, ca regimentulŭ de infanteriă Nr. 19 sĕ pórte totdéuna numele prințului de corónă. Erĭ după améḑi era sĕ se facă obducțiunea cadavrului. Despre acésta nu este însĕ încă nimicŭ cunoscutŭ. Se vorbesce, că archiducele *Carolŭ Ludovicŭ* va primi titlulŭ de archiduce succesorŭ al tronului. La tóte curțile din Germania s'a ordonatŭ purtarea de doliu. De pretutindenĭ sosescŭ imposante manifestărĭ de condolență.

Bruxela, 1 Februarie. Părechia regală a plecatŭ aḑĭ-diminéță la Viena.

Londra, 1 Februarie. Prințulŭ de Walles va pleca la Viena.

Budapesta, 1 Februarie. Totŭ orașulŭ este îmbrăcatŭ în doliu.

Budapesta, 1 Februarie. „Budapesti Közlöny“ publică unŭ comunicatŭ după care este falsă părerea, că mórtea prințului de corónă ar fi a se ascrie unui atacŭ de apoplexiă. Doctorulŭ Wiederhofer, care a fostŭ chiămatŭ fără întârḑiere la Meyerling, *a constatatŭ la capulŭ prințului de corónă o rană destulŭ de mare, causată de împușcătură.* Păreții craniului și ósele craniului au fostŭ despicate în mĕsură mai mare, așa că mórtea a trebuitŭ sĕ urmeze momentanŭ. Lângă patŭ, în imediată apropiare de mâna dréptă, s'a găsitŭ unŭ revolverŭ descărcatŭ, a căruia posițiune nu mai lasă nicĭ o îndoélă despre aceea, că *mórtea a fostŭ causată de propria mână.* Imprejurarea, că personalulŭ servitorilorŭ se afla în clădirea de alăturĭ și că servitorulŭ de lângă persóna rĕposatului a fostŭ trimisŭ de prințulŭ de corónă, ca sĕ ia disposițiunĭ pentru vênătore, esplică pentru ce n'a auḑitŭ nimenea împușcătura. O comisiune trimisă neîntârḑiatŭ la Meyerling a constatatŭ faptulŭ.

Comunicatulŭ constată, că în timpulŭ din urmă s'a observatŭ la prințulŭ de corónă o bolnăviciósă iritațiune a nervilorŭ, declară gróznicului evenimentŭ ca unŭ resultatŭ alŭ unei turburărĭ momentane a minții, amintesce, că prințulŭ de corónă de câtva timpŭ a suferitŭ de marĭ durerĭ de capŭ, ceea ce se ascrie acelei împrejurărĭ, că prințulŭ de corónă în tómna trecută a căḑutŭ de pe calŭ, care împrejurare însĕ atuncĭ s'a ținutŭ secretŭ în urma ordinului espresŭ alŭ prințului de corónă.

Berlinŭ, 1 Februarie. Secretarulŭ de statŭ Schelling a fostŭ numitŭ ministru de justiță.

Parisŭ, 1 Februarie. Intr'o ședință sgomotósă a camerei a presentatŭ ministrulŭ-președinte Floquet proiectulŭ de lege asupra restituirei scrutiniului pe arondismente,

Bucurescĭ, 1 Februarie. Camera a alesŭ ca președinte pe d. Grădișteanu, liberalŭ-conservatorŭ.

DIN AFARĂ.

Proiectulŭ colonialŭ germanŭ.

Reichstagulŭ germanŭ a luatŭ în desbatere proiectulŭ colonialŭ. Contele de Bismark ḑice, că asasinarea misionarilorŭ a făcutŭ situațiunea încă și mai gravă. Marina nu póte singură sĕ atingă ținta dorită, îi trebue cooperarea trupelorŭ coloniale. Prin numirea ca comisarŭ alŭ Imperiului a d-lui Wissmann,

care este unŭ omŭ încercatŭ, este sigurŭ că scopulŭ se va atinge.

D-lŭ Wissmann luândŭ cuvêntulŭ declară, că lucrulŭ capitalŭ pentru a combate sclavagiulŭ este recucerirea côstelorŭ orientale. După suprimarea insurecţiunii, va trebui sĕ se oprescă şi sĕ se supravegheze intrarea armelorŭ. Oratorulŭ este convinsŭ, că cheltuielile făcute de Germania îi vorŭ fi folositóre, pentru că litoralii suntŭ fórte productivĭ. Insurecţiunea n'a fostŭ provocată, ci numai iuţită de Germanĭ. (Aplause).

Cancelarulŭ a felicitatŭ pe oratorŭ. D-lŭ Bamberger demonstrândŭ neisbênda politicei coloniale germane, consideră că motivele pe carĭ se basézĕ proiectulŭ nu suntŭ suficiente. Arată de asemenea experienţele neplăcute făcute de Francia şi Italia, şi se teme de complicaţiunĭ cu alte popóre.

D-lŭ Wissmann respinge argumentele d-lui Bamberger.

D-lŭ Windhorst dice, că punctulŭ esenţialŭ este suprimarea sclavagiului. Guvernulŭ rĕmâne rĕspundĕtorŭ de cheltuelile ce se vorŭ face.

D-lŭ de Bismark declară, că proiectulŭ rĕspunde numai trebuinţelorŭ celorŭ mai urgente ale momentului. Elŭ constată în privinţa Zanzibarului şi a Samoei, că Germania e în deplinŭ acordŭ cu Englitera, şi că este firmŭ hotărîtă sĕ menţină acestŭ acordŭ. (Aplause). Elŭ probéză, că nu şi-a schimbatŭ purtarea în cestiunile coloniale dela 1885 încóce; dér nu póte sĕ se pună în oposiţiă în contra ţĕrei întregĭ. Elŭ trebue sĕ cedeze cererei generale a naţiunei care voesce ca côstele dobêndite de societatea germană sĕ rĕmână în mânile Germanilorŭ. Nu póte sĕ provóce în timpulŭ viitorŭ la adresa sa acéstă mustrare, că n'a apĕratŭ pe Germanĭ şi posesiunile lorŭ. E vorba de civilisaţiune, de suprimarea sclavagiului şi de utilisarea côstei pentru comerţŭ.

După câteva discursurĭ, proiectulŭ a fostŭ trimesŭ unei comisiunĭ de 21 membrii.

SCIRILE DILEI.

Petreceri oprite. Din causa încetării din viéţă a Alteţei Sale c. r. Principelui de corónă Rudolfŭ, direcţiunea poliţiei din Braşovŭ a opritŭ balurile şi alte petrecerĭ până la o altă disposiţiune.

* *

Conversiunea. Ministrulŭ ungurescŭ de interne face municipiile atente la avantagiele conversiunei şi le provócă sĕ ia neîntârdiatŭ disposiţiunĭ în privinţa schimbărei obligaţiunilorŭ rurale administrate în cassele comitatense orĭ aflătóre în proprietatea fondurilorŭ ce stau sub supravegherea lorŭ şi până la 9 Februarie sĕ le depună, obligaţiunile, spre acestŭ scopŭ la cassa orăşenéscă orĭ la oficiulŭ de dare.

* *

Academia de dreptŭ din Aglia. Oraşulŭ Agria (Raab) a adresatŭ ministrului Csaky o representaţiune în afacerea ordinaţiunei, prin care se desfiinţéză academia de dreptŭ de acolo. Ministrulŭ a rĕspunsŭ, că îşĭ susţine mĕsura luată, desfiinţarea stândŭ în legătură şi cu reforma necesară a instrucţiunei juristice.

* *

O disposiţiă bună. Spre a împlini dorinţa mai multora, oficiulŭ poliţienescŭ alŭ Braşovului din locŭ a dispusŭ, ca mediculŭ veterinarŭ alŭ oraşului sĕ se afle în fiecare di dela 9—10 óre înainte de amédi la oficiulŭ poliţienescŭ.

* *

Fabrică de zacharŭ în Aiudŭ. Se anunţă din Aiudŭ, că contelui Koloman Kemeny i-a succesŭ a face, ca fabrica de zacharŭ sĕ se ridice în Aiudŭ. In luna viitóre producĕtorii de sfecle vorŭ primi seminţe.

* *

Tĕrgulŭ de érnă în Râşnovŭ. De rêndulŭ acesta tĕrgulŭ Râşnovului a fostŭ de mijlocŭ, celŭ de vite. Din 1550 s'au vêndutŭ 609 vite cornute şi 92 cai. Cei mai scumpĭ boi s'au vêndutŭ cu 285 fl. părechia. Tĕrgulŭ de mărfurĭ a fostŭ mai slabŭ, dér în asemĕnare cu cele trecute mulţămitorŭ.

* *

Uneltirĭ unguresci. La comitetulŭ administrativŭ din Bistriţa sosise o petiţiune prin care se pretindea, că locuitorii din Iadŭ cerŭ sĕ li-se 'nfiinţeze şcólă comunală. Acum s'a doveditŭ, spune „Bistritzer Wochenschrif", căpetenţii au fostŭ amăgiţi de fostulŭ învĕţătorŭ sasŭ Heltmann, care a şi făcutŭ petiţiunea şi i-a pusŭ se o subscrie tăinuindu-le adevĕratulŭ cuprinsŭ alŭ petiţiunei. Locuitorii sĕ se ferescă de uneltele unguresci.

* *

Dările în Bistriţa. In 1888 se înscriseserŭ în Bistriţa 77,275 fl. 27 cr. dărĭ. Din aceştia s'au plătitŭ 66,341 fl. 03 cr. Ca neputêndu-se încassa s'au ştersŭ 8310 fl. 21 cr. La finele anului au fostŭ 2724 fl. restanţe.

* *

Sinodŭ protopopescŭ. La 13 Februarie v. se va întruni în Timişóra sinodulŭ protopopescŭ alŭ acelui tractŭ.

* *

De-ale Kulturegyletului. „Pester Lloyd" anunţă din S. Ujhely: „Din raportulŭ inspectorului şcolarŭ r. Nemes accentuézŭ, că din pedepsele în banĭ ce s'au impusŭ învĕţătorilorŭ jidovĭ neautorisaţĭ şi prinşĭ în flagrantŭ delictŭ, s'au încassatŭ în anulŭ trecutŭ 1766 fl. Banii curgŭ în cassa reuniunei pentru lăţirea limbei unguresci, ce esistă aci". Totŭ neläţitŭ va rĕmâné de s'arŭ face férîme „patrioţii".

* *

Focŭ în Fenlacŭ. Preotulŭ Moise Bobescu a suferitŭ însemnată perdere de peste 1300 fl. prin focŭ. I-a arsŭ partea cea mai mare din avere. Se dice că foculŭ a fostŭ pusŭ de o fiinţă stricată.

* *

Sinucidere. Bĕtrânulŭ de 70 de anĭ Gyorgy Ferencz din Oşdolea s'a spêndduratŭ. Unŭ infanteristŭ din reg. 51 de inf. din Cluşiu şi soţia paznicului căii ferate Samuel Sallai totŭ din oraşulŭ Kulturegyletului s'au împuşcatŭ. Acestea s'au întêmplatŭ în Ianuarie n.

* *

Copii asfixiaţĭ. Muncitórea Boer Ferencz din Bardoţŭ puse în patŭ pe cei trei copii ai sĕi, unulŭ de 7, altulŭ de 4, alŭ treilea de 1 $^1/_2$ anĭ, închise odaia şi se duse la şedĕtóre de unde se'ntórse târdiu, găsindŭ pe cei trei copii morţĭ. In absenţa ei se aprinserĕ lemnele de pe vatră şi fumulŭ înecă pe sermanii copii.

* *

Congresŭ de medicĭ. După cum spune „Românulŭ", congresulŭ tuturorŭ medicilorŭ românĭ se va întruni în Bucuresci pentru a se lua mĕsurile necesare în contra concurenţei nedrepte a medicilorŭ străinĭ, carĭ practică medicina în ţĕră nesupuşĭ la tóte sarcinele medicilorŭ românĭ.

* *

Imprumutŭ bulgarŭ. Diarele streine aducŭ scirea, că în curêndŭ va sosi în Bucuresci unŭ delegatŭ din partea guvernului Bulgarŭ, pentru a negocia acolo unŭ împrumutŭ de câte-va milióne.

* *

Celŭ din urmă rege. Intr'unŭ foiletonŭ din tómna anului trecutŭ alŭ „Gazetei" amŭ datŭ unele amĕnunte istorice despre celŭ din urmă rege alŭ Bosniei, Stefan Tomasevicĭ, alŭ cărui mormêntŭ a fostŭ deschisŭ cu ocasiunea călĕtoriei ce 'ntreprinsese prinţulŭ de corónă Rudolfŭ în Bosnia şi Erţegovina în jumĕtatea ântêiu a anului trecutŭ. Acum se scrie că sarcofagulŭ, în care se vorŭ aşeda rĕmăşiţele corpului regelui, a sositŭ în Serajevo şi de acolo a fostŭ trimisŭ mai departe la Jaice, unde e mormêntulŭ. Sarcofagulŭ constă din păreţĭ de sticlă tare în cadru de bronzŭ şi e aşedatŭ pe unŭ postamentŭ de lemnŭ cu inscripţiune în limba bosniacă. Scheletulŭ lui Tomasevicĭ e înşghebatŭ aprópe completŭ şi acésta s'a putută face cumaregreutate, deorece ósele suntŭ putrede. Sarcofagulŭ va fi aşedatŭ în Iaice.

Turburările din Budapesta.

In 29 Ianuarie, când pentru ultima óră s'a discutatŭ în dietă asupra noului proiectŭ de lege militară, Budapesta fù teatrulŭ unorŭ marĭ turburărĭ, despre carĭ étă ce se telegrafiază:

In diminéţa dilei se lăţi prin oraşŭ surprindĕtórea scire, că vechiulŭ şi intimulŭ amicŭ alŭ ministrulŭ-presedinte, anume Iuliu Horváth, care era unulŭ dintre cei mai înfăcăraţĭ sprijinitorĭ ai actualului guvernŭ, a eşitŭ din partida liberală; după elŭ eşiră din acestŭ partidŭ şi alţĭ mai mulţĭ deputaţĭ, între carĭ contele Dominicŭ Teleki jun., Iuliu Miklos şi alţii.

Intr'aceea mulţime de poporŭ se adună în jurulŭ parlamentului, unde aştepta deschiderea dietei, cântândŭ cântece naţionale unguresci.

La órele 10 sosescŭ ministri Tisza şi Fejérvári. Mulţimea observându'i începe sĕ facă unŭ sgomotŭ asurditorŭ şi demonstrézĕ contra lorŭ prin înjurăturĭ şi strigăte de „abzug". Deputaţii oposiţionalĭ suntŭ primiţĭ cu „ĕljen"-urĭ frenetice.

In dietă Iuliu Horváth îşĭ dă dimisia şi din postulŭ de vice-prĕşedinte alŭ dietei.

Gavrilŭ Ugron ia cuvêntulŭ. „Naţiunea — dise elŭ — de sute de anĭ cere şi implóră dreptulŭ de a avé armată independentă ungurescă, dér nu capĕtă nimicŭ. Şi în nisce împrejurărĭ ca acestea se ridică d-lŭ ministru de honvedĭ, baronulŭ Fejervari, şi dice: „Slujesce Ungure!" Acésta este o batjocură, o insultă a întregei naţiunĭ."

La audulŭ acestorŭ vorbe, publiculŭ de prin galerii isbucnesce în aplause şi frenetice strigăte de „eljen", carĭ durézĕ câteva minute.

In urmă preşedintele, luândŭ cuvêntulŭ, cere se se scótă afară publiculŭ. Oposiţia însĕ se opune şi preşedintele codéză, dér declară, că decă demonstraţiile se vorŭ repeta, va da afară din sală pe toţĭ ascultătorii. Ugron îşĭ termină vorbirea între ovaţiunile mulţimei.

In ultimulŭ momentŭ se lăţesce printre mulţime scirea, că proiectulŭ nu va fi primitŭ.

Alegĕtorii deputatului liberalŭ Visi Imre, redactorŭ la oficiosulŭ „Nemzet", ilŭ provócă pe acesta ca se voteze contra proiectului. Pe deputatulŭ partidei independeente, Vadnai Andor, ilŭ provócă alegĕtorii sĕi ca sĕ-şĭ depună mandatulŭ la cesŭ decă va vota pentru proiectulŭ militarŭ. Din cerculŭ electoralŭ Verbesz sosesce o deputaţiúne, ca sĕ provóce pe deputatulŭ Augustinŭ Pulszky ca sĕ-şĭ dea dimisia la casŭ decă va vota pentru proiectŭ. Din partida liberală se ridică din nou mai mulţĭ deputaţĭ şi-şĭ dau dimisia. Intre aceştia numĕră şi Hamos Laszlo.

La 12 óre urmă votarea. Proiectulŭ fù primitŭ, precum scimŭ, cu majoritate de 126 voturĭ. Oposiţia începe a înjura. Inaintea dietei mulţimea, alŭ căreia numĕrŭ crescea totŭ mai tare, aştepta cu ameninţărĭ pe Colomanŭ Tisza. Tisza se ascunse în sală şi numai pe furişŭ scăpă de ameninţările mulţimei. Intrégă miliţia se puse în mişcare. După acestea urmară turburările, despre carĭ ni-s'a telegrafiatŭ şi care s'au petrecutŭ astfelŭ:

Mulţimea aflătóre înainte dietei, ce consta mai vêrtosŭ din tinerĭ universitarĭ, carĭ cântau „Szozat"-ulŭ şi carĭ pe ministrulŭ Tisza, pe Fejérvári şi pe toţĭ deputaţii guvernamentalĭ îi primiră cu strigăte de „Abzug", în scurtŭ timpŭ crescŭ aşa de tare, încâtŭ deputaţii, carĭ atuncĭ se adunau, nu mai puteau străbate spre a intra în dietă. Poliţia ce era de faţă nu mai putea rĕsbi cu facerea ordinei. Numai după ce sosì într'ajutor încă unŭ despărţămêntŭ de polţiştĭ pedestri şi 6 călăraţĭ, se putù face locŭ pentru a puté merge deputaţii la dietă. Intr'aceea însĕ mulţimea nu slăbi de locŭ din cântecele naţionale şi strigătele de „eljen" şi „abzug" la adresa diferiţilorŭ deputaţĭ.

După ce s'a deschisŭ dieta, unŭ grupŭ constătătorŭ din vre-o 200 studenţĭ începŭ sĕ cutriere stradele principale ale oraşului cântândŭ imnulŭ lui Kossuth. Inaintea localului clubului partidei independente şi dela 48, aceştia scóserĕ puternice strigăte de „eljen".

Mulţimea, alŭ căreia numĕrŭ se spori grozavŭ, trecŭ mai departe cântândŭ de-alungulŭ stradelorŭ, se opri înaintea palatului conţilorŭ Karoly, pe carĭ îi aclamară cu nesfîrşite strigăte de „eljen" la adresa lorŭ şi a oposiţiunei. In fine ajungêndŭ în strada „Eszterhazi", făcură nouĕ demonstraţii în favorulŭ lui Karolyi Sandor şi Karolyi Istvan.

De aci mulţimea îşĭ luă calea spre dietă. Poliţiştĭ călăreţĭ îi întêmpină în cale şi-i oprescŭ a-şĭ continua calea spre dietă pe strada pe care ei voiră. Demonstranţii se întorseră îndĕrĕtŭ şi percurgêndŭ mai multe strade cu strigăte continue de „Elien Kossuth Lajos", se întórserĕ la dietă pe altă parte. In percursulŭ acesta, mare numĕrŭ de muncitorĭ şi industriaşĭ se adauseră la céta demonstranţilorŭ.

Incă pe strada aşa numită „Sandorutza", mulţimea erupse în continue strigăte de „abzug Tisza, abzug Fejervary" şi cu aceste strigăte se postară înaintea dietei. O parte dintre tinerĭ, eşindŭ afară din dietă, luară pe braţe pe contele Zichy Jenŏ şi-lŭ duseră până pe strada „Hatvan" între continue strigăte de „eljen", în timpŭ ce alţii strigau „abzug" la adresa guvernamentalilorŭ.

Intr'aceea Ugron Gabor începŭ sĕ vorbéscă, provocândŭ tinerimea sĕ se liniştéscă. Sgomotulŭ însĕ crescea mereu. Atuncĭ unŭ poliţistŭ călăreţŭ scóse sabia şi începŭ a da. In momentulŭ acesta apărù contele Karoly Gabor; tinerimea ilŭ aclaméză cu „eljen"-urĭ. Contele provócă pe demonstranţĭ la ordine, dér sgomotulŭ se mări încă şi mai tare. Numĕrulŭ demonstranţilorŭ se spori aşa de tare, încâtŭ deputaţii nu puteau sĕ iasă din dietă. Ministrulŭ-preşedinte nicĭ nu eşi, ér deputaţii înzadarŭ se încercau sĕ liniştéscă mulţimea, căcĭ sgomotulŭ era aşa de asurditorŭ, încâtŭ cuvintele lorŭ nu se puteu audi.

Incă unŭ despărţămêntŭ de poliţiştĭ călăreţĭ sosescŭ într'ajutorŭ, ca sĕ facă posibilă ministrului-preşedinte eşirea din dietă, dér nicĭ acésta nu putù ajuta nimicŭ.

La órele $2^1/_2$ secretarulŭ de statŭ Beniczky, care se presentă din oficiu, vĕdêndŭ periculŭ dede ordinŭ ca sĕ se deşerte stradele. Poliţiştiĭ călăreţĭ, divisaţĭ în 2 secţiunĭ, începŭ sĕ împrăştiă mulţimea. Pe mai mulţĭ inşĭ i-au arestatŭ. Poliţiştii pedeştri au trasŭ unŭ cordonŭ înaintea dietei, pentru ca sĕ facă posibilă depărtarea ministrului preşedinte. Miniştrii Tisza şi Fejervary au putută în urmă sĕ scape, luându-şĭ calea pe stradele „Sandor" şi „Eszterhazy".

Mulţimea sĕ împrăştiă în trei părţĭ: o parte se duse spre universitate, altă parte — şi aceştia erau cei mai mulţĭ — se luă după trăsura lui Tisza, care deja înaintase departe, ér partea a treia din mulţime alergă după contele Karolyi Tibor, strigândŭ „abzug", fiindŭ că a votatŭ cu guvernulŭ.

Poliţia a avutŭ multŭ de lucru; mai mulţĭ inşĭ au rĕmasŭ rĕniţĭ şi mulţĭ au fostŭ arestaţĭ.

Mulţimea începŭ în fine a se grupa érăşĭ, adunându-se înaintea porţii palatului ministrului-preşedinte. Poliţia se vĕdù silită sĕ céră intrevenirea miliţiei, cu ajutorulŭ căreia trase unŭ cordonŭ

puternicŭ inaintea palatului lui Tisza şi a clubului liberalŭ, făcêndŭ prin acésta sĕ incete comediile.

Desbaterile asupra legii militare.

Karolŭ *Liptay* nu primesce o lege, care lovesce în dreptulŭ „naţiunei“ şi e în contra limbei naţionale. E pentru moţiunea lui Ugron.

Ministrulŭ *Tisza*, polemisândŭ cu Desider Szilanyi, dice că noua lege nu e î contra legii din 1867, unde suntŭ arătate afacerile comune, de care se ţine şi apĕrarea comună. Ce privesce ces- tiunea limbei, acésta n'a venitŭ în desbatere la 1868. Organisarea internă a armatei este unŭ droptŭ inviolabilŭ alŭ Maiestăţii Sale. Limba ei oficială e cea germană. Ce privesce pe voluntarî, decă depunŭ esamenulŭ de oficerŭ la finele anului ântêiu, nu mai servescŭ alŭ doilea anŭ. § 14 dice şi elŭ, că în timpŭ de 10 anî numai atuncî se póte modifica legea, decă guvernele la ordinulŭ Maiestăţii Sale facŭ propunerî în acéstă privinţă. De asemenea esprimă dreptulŭ de a încuviinţa dieta contingentulŭ anualŭ de recruţî. Decă espiră cei 10 anî şi guvernele n'au ajunsŭ la o învoială, cerŭ dietelorŭ sĕ prelungéscă legea pe unŭ anŭ, până ce se învoiescŭ. Stăruesce pentru primirea proiectului.

Căile ferate bulgare.

Prima şi cea mai vechiă cale ferată a Bulgariei este care s'a făcutŭ dela Rusciucŭ până la Varna. Acéstă linià este legată, prin comunicaţiunea pe Dunăre, cu Giurgiulŭ României şi pe Marea Neagră cu Constantinopolulŭ.

Apoi prin reţeaua căilorŭ ferate occidentale, carî deja suntŭ legate cu Constantinopolulŭ, precum se póte vedé din comunicatulŭ apărutŭ în n-rii 147—148 din an. tr. a „Gaz. Trans“, Bulgaria în anulŭ trecutŭ a câştigatŭ o linià lungă pe teritoriulŭ sĕu osticŭ, începênd dela Czaribrod spre Sofia (capitala Bulgariei), şi de aci spre Vacarelŭ, Ichtiman, Sarembei, Filipopolŭ (capitala Rumeliei), de aci spre Hermanli, către Musafat-paşa-Adrianopolŭ pe teritoriulŭ turcescŭ.

Linia dela Czaribrodŭ până la Vacarelŭ este pe pămêntulŭ propriei Bulgarii, éră dela Vacarelŭ până la Mustafa-paşa pe teritorulŭ Rumeliei orientale, carî deşi nu de jure, dér de facto sunt unite.

Afară de aceste linii mai esistă încă una (în Rumelia) dela Iamboli prin Ieni-Zagra trecêndŭ spre linia mai susŭ indigetată la Hermanli, cu care se împreună la Comuna Ibrahim.

In timpulŭ de faţă aceste linii le are în esploatare principatulŭ Bulgariei. O ţéră însĕ, care voiesce sĕ-şî desvólte industria, comerciulŭ şi comunicaţiunile materiale şi intelectuale, trebue sĕ progreseze cu căile sale ferate amĕsuratŭ timpului, recerinţelorŭ ţĕrei, si în mĕsura înaintării altorŭ state, amĕsuratŭ puterei naţiunei.

Sobrania Bulgariei în ultimulŭ sĕu periodŭ voindŭ a corespunde obligamentului sĕu patrioticŭ şi în vederea binelui publicŭ, a decisŭ sĕ se mai zidéscă şi alte linii şi ramurî recerute de lipsele ţĕrei. Şi anume ca dela Iamboli (în Rumelia) sĕ se facă unŭ ramŭ până la Burgas (portŭ de mare), a cărui spese suntŭ proiectate la unspre-dece milióne francî; ér din linia Rusciuk-Varna, şi anume dela Caspiceanu sĕ se zidéscă o linià spre Şumla, Tirnova, Sevlievo, Lofcea (Lovaz) la Plevna, adecă cam paralelŭ cu Dunărea, care desparte Bulgaria de România.

Dela Plevna îşî va lua acéstă linià o direcţiune spre ostŭ către Etropolŭ la Sofia (capitală) intrândŭ aci în artera principală (Czaribrod—Adrianopolŭ), éră dela Sofia se va estinde până la Köstendil, adecă la marginea ţĕrei spre Rumelia Turcésca de unde cu timpulŭ se póte lega prin Üsküb' (Skoplje) cu Salonichi. Acéstă arteră lungă, carea desparte Bulgaria (propriă) în două, va costa 75 milióne francî.

A mai decis Sobrania (parlamentulŭ ţĕrei, ca sĕ se zidéscă porturî de mare la Varna şi Burgas, a cărorŭ spese suntŭ proiectate la $6^1/_2$ milióne francî.

Prin urmare cu totulŭ $92^1/_2$ milióne de francî suntŭ provĕdute ca spese trebuinciόse pentru căile ferate şi porturile marine mai susŭ arătate; éră guvernulŭ ţĕrei este autorisatŭ ca acéstă sumă sĕ o împrumute ca detoriă naţională.

Lărgimea şinelorŭ (ferelorŭ) va fi cea normală, de 1 m. $43^6/_{10}$ cmtri.-

Luândŭ charta în mână, se vede, că din aceste linii şi ramurî nouĕ nicî una nu va avé atingere cu alte ţĕrî sĕu (peste Dunăre) cu vecina România, — punctulŭ celŭ mai aprope fiindŭ Plevna, nu departe de Nicopoli lângă Dunăre, de s'ar estinde unŭ ramŭ în acéstă direcţiune, s'ar puté lega cu linia dela Turnu-Măgurele a României.

Când vorŭ fi terminate căile aci proiectate, Bulgaria va avé următórea reţéuă ferată:

I. Rusciuk-Varna (existentă)
II. Varna-Plevna-Sofia-Köstendil; linia cea mai lungă.
III. Czaribrodŭ-Hermanli (existentă).
IV. Burgas-Jamboli-Ibrahim.

Şi două porturî mărеţe pe malurile Mărei Negre: la Varna şi Burgas, carî vorŭ fi curêndŭ terminate, ca portulŭ Constanţa din Dobrogea.

I. Romanŭ.

Din camerile române.

Senatulŭ. Şedinţa dela 16 Ianuarie. D-lŭ *P. S. Aurelianŭ* îşi desvóltă interpelarea relativă la politica economică şi navigaţiunea naţională a Dunărei. După ce arată importanţa acestei cestiunî şi neapĕrata trebuinţă de a i se da o grabnică soluţiune, oratorulŭ dice, că momentulŭ propice i se pare venitŭ adî, când ministrulŭ lucrărilorŭ publice a înmânatŭ consiliului unŭ referatŭ asupra stărei economice a regatului cu privire la căile sale de comunicaţiune.

D. Aurelianŭ critică expunerea prinţului A. Ştirbei pentru pesimismulŭ sĕu asupra industriei naţionale române; crede din potrivă, că nisuinţele ţĕrei de a forma o industrie proprie suntŭ pe deplinŭ îndreptăţite, ér argumentulŭ pusŭ înainte, despre lipsa combustibilului şi a materiilorŭ prime, nu e întemeiatŭ.

Oratorulŭ apĕră cu căldură sistemulŭ protecţionistŭ şi crede, că nu trebuia într'unŭ actŭ oficialŭ sĕ se spuie, că aplicarea lui ar puté sĕ provóce nemulţămirî în Europa; din contră, statele europene trebue sĕ scie, că suntemu hotărâţi a ne apĕra interesele economice. Apoi se miră cum referatulŭ ministerului lucrărilorŭ publice prin nouĕle combinaţiunî în politica de comunicaţiune a căilorŭ nóstre ferate, ce propune, se lapĕdă cu atâta uşurinţă de Dunăre, când ar trebui sĕ se atingă cu multŭ respectŭ şi băgare de sémă acéstă cestiune naţională de cea mai mare însemnătate pentru România. Pe când tóte silinţele nóstre arŭ trebui neîncetatŭ îndreptate ca celŭ puţinŭ pentru trebuinţele române navigaţiunea pe Dunăre sĕ încapă cu totulŭ pe mânile nóstre.

Se ridică cu putere în potriva orîcărei idei de desinteresare din parte-ne asupra Dunărei şi crede, că acésta ar fi cu neputinţă sĕ se admită, căcî ar fi o adevĕrată nenorocire. Speră, terminândŭ, că guvernulŭ nu împărtăşesce părerile, pe care le-a citatŭ, şi e convinsŭ, că 'şî va da tóte silinţele pentru ca sĕ ajungemŭ a realisa navigaţiunea naţională pe Dunăre.

D-lŭ *Ministru alŭ lucrărilorŭ publice* împărtăşesce simţêmintele patriotice ale d-lui Aurelianŭ, fără însĕ a admite criticele ce a făcutŭ unui proiectŭ de studiu unŭ simplu documentŭ privatŭ, cum e referatulŭ prinţului A. Ştirbeiu, care n'a solicitatŭ, nicî a angajatŭ întru ceva părerile orî rĕspunderea cabinetului.

D'altmintrelea prinţulŭ Ştirbeiu, venindŭ la lucrările publice, a găsitŭ acestŭ departamentŭ, precum o scie pré bine d. Aurelianŭ, într'o stare de încurcătură desĕvêrşită, a căuta a'şî face o idee de starea lucrărilorŭ şi prin proiectulŭ de referatŭ a constatatŭ, că s'au comisŭ mai multe greşelî în direcţiunea dată căilorŭ nóstre ferate, din care causă tocmai Dunărea, întru câtŭ n'avemŭ pe dénsa o flotilă naţională, devine ilusorie. In privinţa navigaţiei naţionale pe Dunăre, decî, este de părere, că statulŭ ar puté mai lesne sĕ facă ceva subvenţionândŭ o societate, decâtŭ sĕ ia asupră'şî intreprinderea.

Prinţulŭ *Gr. Sturza* dice, că este de datoria guvernului a spune, că ţéra nu se póte unŭ momentŭ desinteresa de Dunăre. Oratorulŭ critică apoi sistemulŭ protecţionistŭ preconisatŭ de d-lŭ Aurelianŭ, ceea ce e o mare erόre pentru ţéra nóstră şi nu e de câtŭ resultatulŭ unei manii de imitaţie întru cât acestŭ sistemŭ a fostŭ adoptatŭ de Germania.

După cererea ministrului de finance, proiectulŭ prin care soldulŭ de 114,388, lei alŭ împrumutului de 31 milióne din 1880 pentru conversiunea obligaţiunilorŭ rurale emise în 1864, se va trece între veniturile budgetare ale exerciţiului corentŭ.

D-lŭ *P. Grădişteanu* face unŭ amendamentŭ, după care soldulŭ în cestiune sĕ se capitaliseze şi sĕ se depue la casa de consemnaţiunî spre a servi la stipendii pentru scólele reale.

D-lŭ *M. Ghermani*, ministru de finance, dă lămuririle cele mai precise şi limpedî asupra cestiunei şi dice, că soluţiunea d-lui Grădişteanu nu e nimerită, mai logicŭ ar fi fostŭ ca acésta cifră sĕ fie destinată la amortisarea împrumutului din care derivă. Dér considerândŭ, că paragrafulŭ creditelorŭ extraordinare a fostŭ sleitŭ pentru trebuinţe fórte neapĕrate, cum a fostŭ ajutorulŭ datŭ unorŭ judeţe de peste Milcov anulŭ trecutŭ pentru cumpĕrătóre de bucate şi alte nevoi neapĕrate ce s'au ivitŭ în cursulŭ anului, pentru aceea cere înscrierea acestei cifre la veniturî pentru deschidere de credite, ca sĕ nu fie nevoitŭ a cere alte resurse, pentru acoperirea cheltuelelorŭ făcute.

Legea pusă la votŭ se primesce cu mare majoritate.

Proiectulŭ de lege prin care comuna Iaşî este autorisată sĕ cedeze fără plată terenulŭ ce va fi necesarŭ la construirea căiei ferate Iaşi-Văsluiu şi care ar cădé pe imaşulŭ oraşului, proprietate a comunei, sĕ ia în consideraţie şi se voteze fără discuţie.

Camera. Şedinţa dela 16 Ianuarie. Fiindŭ-că la ordinea dilei alegerea preşedintelui camerei, înţelegerea asupra persónei şi votarea se face în linişte. D-lŭ *Lascaru Catargiu* e alesŭ de preşedinte.

Se procede la votarea unui vicepreşedinte în loculŭ d-lui Blarembergŭ. S'a alesŭ d. *Pake Protopopescu.*

Se validéză alegerea d-lui *I. C. Brătianu* la Muscelŭ.

Alegerea dela Romanŭ. Se dă cetire raportului comitetului delegaţilorŭ, care în majoritate de 5 contra doi conchide pentru invalidare.

D-lŭ *Radu Pătârlăgeanu* combate invalidarea susţinêndŭ alegerea d-lui Lascarŭ Veniaminŭ şi afirmândŭ, că bătăile dela alegerî şi turburările nu suntŭ suficiente ca sĕ o anuleze.

D-lŭ *Constantinescu*, (Mehedinţî) raportorŭ, arată că alegerea deputatului Veniaminŭ e viţiată, că au făcutŭ bătăi socialiştii şi fiind stăpânî pe sala de votŭ n'au putută pĕtrunde alegĕtorii adverşî sĕ voteze.

D-lŭ *Mortzun* susţine pe Lascarŭ Veniaminŭ explicândŭ unŭ articolŭ de diarŭ scrisŭ de acestŭ onorabilŭ, şi în care articolŭ Veniaminŭ dicea nicî mai multŭ nicî mai puţinŭ, că la véră sĕ se rescóle ţĕranii din Moldova şi sĕ omóre pe proprietarî şi arendaşî cu ajutoru Rusiei.

D-lŭ *Sandu Răşcanu* vorbesce pentru invalidare rĕspundêndŭ ameninţărilorŭ d-lorŭ Nădejde şi comp. şi dicêndu-le că mai lesne 'i spêndură d-sa pe socialiştî, decâtŭ aceştia pe d-sa.

D-lŭ *Voinovŭ* declinândŭ orî-ce înfrăţire cu socialiştii susţine validarea pe motive de dreptŭ, ér nu sĕ se invalideze pe motive politice. D-sa deplânge pe ţĕranii carî au fostŭ nenorociţî şi s'au luatŭ după promisiunile socialiştilorŭ. Apoi cere urmărirea acelora carî profită de dreptulŭ datŭ de lege de a'şî propaga opiniunea şi propagă disordinea. D-sa se teme de socialiştii de afară din cameră de acei ce pescuescŭ în apă turbure. Apoi continuă combătêndŭ raportulŭ, întrebândŭ pe d. Morţunŭ, decă doresce proprietatea în comunŭ şi vorŭ sĕ aducă în aceea stare ţĕrănimea de ce nu începe cu moşiai'şî părintéscă şi o ţine de a face împrumuturî, ca sĕ cheltuéscă pe la alegerî pentru d-sa.

D-lŭ *N. Ionescu* aratăcă, nu socialistulŭ se gonesce din parlamentŭ, ci prin depărtarea lui Veniaminŭ se va practica adevĕrata libertate în alegerî (Aplause). Alegerea col. alŭ II-lea de Romanŭ a fostŭ nu perfectă, ci infectă (Aplause).

D-lŭ Ionescu spune că socialiştii strigă, că s'a dusŭ şcóla veche a liberalismului care era cu convingerea, şi vinŭ ei, liberalii noui (socialiştî ce propagă libertatea cu incendiu! (Aplause).

D-lŭ *Mortzunŭ* întrerupe.

D-lŭ *Ionescu* 'lŭ rógă sĕ practice măcar aci caritatea creştină, decă afară din parlamentŭi njură pe Christosŭ. D-sa arată cums ocialiştii reuşescŭ în colegiulŭ III-lea de Romănŭ în urma nefericitului sistemŭ cu care au reuţitŭ sĕ bage intrigaîntre ţĕranii românî de acolo şi int-re ungurii catolicî. D-lŭ Ionescu termină cerêndŭ o ancheta parlamentară.

S'a admisŭ ancheta parlamentară prin votare.

DIVERSE.

13 persóne otrăvite. In Reichenau s'au bolnăvitŭ greu 13 persóne, care mâncaseră vardă acră; 8 au muritŭ în durerî cumplite de pântece, 5 se luptă încă cu mórtea. Nu se scie, cum a ajunsŭ otrava în putina cu vardă.

Intunecime de sóre. In diua de 1 Ianuarie 1889 (stilŭ nou), adecă în diua de anulŭ nou, s'a vĕdutŭ în America o întunecime de sóre. Americanii au făcutŭ marî pregătirî pentru observaţiunea acestei întunecimî. După datele unui învĕţatŭ francesŭ, este rarŭ ca anulŭ sĕ se încépă cu o întunecime de sóre. Acestŭ faptŭ nu s'a întêmplatŭ dela anulŭ 1682, şi nu se va mai repeta până la anulŭ 2161. Asemenea au mai începutŭ anii 1162, 660, 661 cu întunecimî de sóre.

Diare oprite în Austria. Numĕrulŭ diarelorŭ oprite a intra în Austria cresce anŭ de anŭ. Noulŭ indice ce l'au primitŭ oficiile postale pentru anulŭ 1889, cuprinde deja 230 de diare oprite şi anume: 3 croate, 24 cehe (cele mai multe socialiste care aparŭ în America), 48 germane, 11 francese, 67 italiene, 14 polone, 22 române, 3 ruse, 1 rutênŭ, 29 sêrbescî şi 1 turcescŭ.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 31 Ianuarie st. n. 1889.

Bancnote românescî	Cump.	9.22	Vênd.	9.24
Argintŭ românescŭ -	„	9.10	„	9.15
Napoleon-d'orî - - -	„	9.55	„	9.57
Lire turcescî - - -	„	10.80	„	10.88
Imperialî - - - -	„	9.80	„	9.88
Galbinî	„	5.60	„	5.69
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescî - - -	„	127.—	„	128.—
Discontulŭ - - - -	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 30 Ianuarie st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - - -	100.50
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	92.50
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	145.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	99.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ terate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	115.—
Bonurî rurale ungare - - - - - -	105.—
Bonurî cu clasa de sortare - - - -	105.—
Bonurî rurale Banatŭ-Timişŭ - - -	105.—
Bonurî cu cl. de sortare - - - - -	105.—
Bonurî rurale transilvane - - - -	105.—
Bonurî croato-slavone - - - - - -	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ - - - - - - - - -	99.70
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	132.25
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului - - - - - - - - - -	125.—
Renta de hârtiă austriacă - - - -	82.35
Renta de argintŭ austriacă - - - -	83—
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	111.10
Losurî din 1860 - - - - - - - -	142.—
Acţiunile băncei austro-ungare - -	888.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. -	309 50
Acţiunile băncei de creditŭ austr. -	—.—
Galbenî împĕrătescî- - - - - - - -	5.68
Napoleon-d'orî - - - - - - - - -	9.57
Mărcî 100 imp. germane - - - - -	59.25
Londra 10 Livres sterlinge - - - -	120.90

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Cătră onorații cetitori!

„*Gazeta Transilvaniei*“ întră în anulŭ alŭ 52-lea alŭ esistenței sale.

Nenumĕratele dovedĭ de simpatiă și de încredere ce le-a primitŭ acestŭ organŭ de publicitate din partea Românilorŭ de pretutindenĭ cu ocasiunea aniversării a cincĭḑecea a esistenței sale suntŭ cea mai viuă și mai puternică mărturiă pentru atitudinea sa politică și națională.

Răzimatŭ pe încrederea publicului românŭ și condusŭ de iubirea de patriă și de datoria ce o are cătră sfânta causă a românismului, organulŭ nostru n'a pregetatŭ de a aduce, mai alesŭ în cei ḑece anĭ din urmă, însemnate jertfe pentru a corespunde totŭ mai multŭ cerințelorŭ timpului și trebuințelorŭ cetitorilorŭ sĕi.

Astfelŭ dela 1 Ianuarie 1881 „*Gazeta Transilvaniei*“ a începutŭ sĕ apară de trei orĭ pe sĕptĕmână totŭ cu prețulŭ de până atuncĭ, ér dela 1 Aprilie 1884 apare în fie-care ḑi, érășĭ cu acelașĭ prețŭ, căcĭ cei 2 fl. adăugațĭ acoperŭ numai cheltuielile înmulțite cu portulŭ postalŭ.

De atuncĭ încóce amŭ făcutŭ totŭ ce ne-a statŭ în putință spre a aduce îmbunătățirĭ atâtŭ în redactarea ḑiarului câtŭ și în întocmirea sa esterióră, pentru care scopŭ amŭ isbutitŭ ca ḑiarulŭ sĕ-șĭ aibă tipografia proprià.

Nu-i vorbă, multe se cerŭ astăḑĭ dela unŭ ḑiarŭ, mai alesŭ când elŭ este chiămatŭ a servi causei unui poporŭ atâtŭ de multŭ prigonitŭ de sórte. Prin urmare nu putemŭ ḑice că amŭ ajunsŭ la capĕtulŭ îmbunătățirilorŭ.

Din contră, astăḑĭ când, ca nicĭodată până acuma, posițiunea ḑiaristicei nóstre s'a agravatŭ; când atâtea loviturĭ suntŭ îndreptate asupra ei cu vehemență așa de mare; când procese peste procese, condamnărĭ la închisóre și amende în banĭ o împiedecă în munca și stăruințele ei de a da pe față tóte nelegiuirile, prigonirile și asupririle și de a lupta pentru recâștigarea drepturilorŭ poporului românŭ: se cere dela noi sĕ ne încordămŭ puterile cu îndoită energiă și sĕ continuămŭ lupta cu curagiu neînfrântŭ, introducĕndŭ nouĕ reforme, pentru ca „*Gazeta Transilvaniei*“ nu numai sĕ corĕspundă mai multŭ chiămării sale, ci sĕ se facă cu putință ca principiile salutare naționale ce le propagă sĕ pótă pĕtrunde până și în coliba țĕranului.

Conduşĭ de aceste vederĭ, voimŭ sĕ facemŭ și cu începerea anului viitorŭ mai multe esențiale ameliorărĭ în ḑiarulŭ nostru.

Pe lângă programulŭ, ce l'amŭ observatŭ până adĭ la redactarea foii, suntemŭ decișĭ a cultiva mai multŭ și unele terene, cărora până acuma póte nu le-amŭ putută da atențiunea cuvenită.

Spre scopulŭ acesta amŭ avutŭ fericirea a concentra împrejurulŭ nostru *unŭ numĕrŭ însemnatŭ de bărbațĭ cu cunoscințe speciale*, carĭ vorŭ colabora regulatŭ la fóia nóstră, așa ca materialulŭ ce'lŭ va conține sĕ fiă câtŭ mai variatŭ, instructivŭ și acomodatŭ trebuințelorŭ poporului, nu numai pe tĕrĕmulŭ politicŭ, literarŭ și socialŭ, ci ținĕndŭ deopotrivă sémă și de interesele sale din punctŭ de vedere alŭ economiei, educațiunei și higienei, alŭ afacerilorŭ sale cu autoritățile cu carĭ vine mai desŭ în atingere și alŭ trebilorŭ sale financiare și comerciale.

Afară de aceea câștigându-ne convingerea, că după împrejurările poporului nostru unŭ ḑiarŭ cotidianŭ nu este în stare a pĕtrunde în tóte păturile sociale — parte mare din causa prețului lui — și astfeliu sciind că sĕ sémte trebuința de a i se face cu putință orĭ și cărui Românŭ, care scie ceti, ca sĕ fiă informatŭ despre interesele și trebuințele lui, **ne-amŭ decisŭ ca dela anulŭ nou 1889 înainte sĕ mărimŭ în modŭ destulŭ de însemnatŭ prin adausurĭ numerele nóstre cu data de Duminecă și sĕ le întocmimŭ și sĕ le redactămŭ astfelŭ, ca sĕ intereseze pe orĭ și ce cetitorŭ și sĕ se pótă abona și separatŭ.**

Deschidemŭ dér abonamentŭ la „*Gazeta Transilvaniei*“, care deși mai bogată în materialŭ, va costa ca și până acuma *12 fl. v. a. pe anŭ* și în deosebĭ pentru aceia, cărora împregiurările nu le értă de a abona întregŭ ḑiarulŭ, deschidemŭ abonamentŭ separatŭ la *numerele cu data de Duminecă* ale „*Gazetei Transilvaniei*“, carĭ vorŭ costa **pe anŭ numai 2 fl. v. a.**

Rugămŭ pe abonații noștri de până acuma, ca sĕ stăruiască pe câtŭ le va sta în putință în cerculŭ domniilorŭ lorŭ pentru lățirea „Gazetei Transilvaniei“ precum și pentru rĕspândirea în poporŭ a numerelorŭ cu data de Duminecă, ce se potŭ abona și separatŭ.

Redacțiunea.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1888.

Budapesta—Predealŭ

	Tren de persone	Trenŭ accelleratŭ	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Viena	11.10	8.—		
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze			9.27	2.19
Fugyi-Vásárheli			9.44	2.32
Mezö-Telegd		7.41	10.21	2.55
Rév		8.10	11.38	3.38
Bratca			12.16	4.01
Bucia			12.54	4.23
Ciucia		9.04	1.57	4.49
Huiedin		9.34	3.11	5.31
Stana			3.40	5.40
Aghiriș			4.15	6.12
Ghirbeu			4.36	6.24
Nădĕșel			4.58	6.38
Clușiu		10.34	5.26	6.56
	11.15			7.15
Apahida	11.34			7.41
Ghiriș	12.45			9.18
Cucerdea	1.30			10.—
Uióra	1.37			10.09
Vințulu de susu	1.45			10.19
Aiud	2.07			10.48
Teiușŭ	2.26			11.55
Crăciunelu	3.11			12.34
Blașiu	3.24			12.52
Micăsasa	3.54			1.34
Copșa mică	4.09			2.19
Mediașŭ	4.21			2.46
Elisabetopole	5.11			3.31
Sighișora	5.45			3.59
Hașfaleu	6.12			4.32
Homorodŭ	7.32			6.53
Agostonfalva	8.17			7.21
Apatia	8.37			8.23
Feldióra	9.06			9.02
Brașovŭ	9.45			9.52
	1.55			
Timișŭ	2.53			
Predealŭ	3.28			
Bucurescĭ	9.35			

Predealŭ—Budapesta

	Tren de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ mixt	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ			7.30	
Predealŭ			1.14	
Timișu			1.45	
Brașovŭ	—.—		2.32	
	4.10		7.10	
Feldióra	4.56		7.31	
Apața	5.37		8.14	
Ágostonfalva	6.07		8.36	
Homorodŭ	6.55		9.12	
Hașfaleu	8.36		10.24	
Sighișora	9.13		10.46	
Elisabetopole	9.56		11.19	
Mediașŭ	10.37		11.47	
Copșa mică	10.59		12.02	
	11.16		12.09	
Micăsasa	11.37		12.25	
Blașiu	12.16		12.53	
Crăciunelŭ	12.33		1.05	
Teiușu	1.51		1.47	
Aiudu	2.18		2.08	
Vințulŭ de susu	2.48		2.30	
Uiora	2.56		2.37	
Cucerdea	3.14		2.53	
Ghirișu	4.01		3.26	
Apahida	5.28		4.40	
Clușiu	5.56		5.—	
	6.37	5.32		8.—
Nădășelŭ	6.58			8.36
Gîhrbău	7.14			9.02
Aghireșu	7.29	6.11		9.32
Stana	7.56			10.11
B. Huiedin	8.18	6.43		10.51
Ciucia	8.58	7.12		12.16
Bucia	9.15			12.50
Bratca	9.34			1.19
Rév	9.53	7.51		2.—
Mezö-Telegd	10.25	8.17		3.04
Fugyi-Vásárheli	10.47			3.36
Várad-Velencze	10.57			3.52
Oradea-mare	11.04	8.42		4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuș

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de pers.
Viena		11.10	2.—
Budapesta		8.20	9.05
Szolnok		11.20	12.41
Aradu		4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovațu	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Paulișu	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop		6.09	7.37
Berzava		6.28	7.55
Soborșinu		7.25	8.42
Zamŭ		8.01	9.12
Gurasad.		8.34	9.41
Ilia		8.55	9.58
Branicica		9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orăștia		11.09	11.37
Șibotŭ		11.39	12.—
Vințulŭ de josu		12.12	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.29	12.46
Teiușu	9.54	1.16	1.26

Teiuș-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ mixt	Trenŭ de pers.	Trenŭ mixt
Teiușu	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2.32
Vințulu de josu	12.30	4.10	
Șibotu	1.01	4.43	
Orăștia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	
Branicica	3.23	7.02	
Ilia	3.55	7.28	
Gurasada	4.08	7.40	
Zamu	4.44	8.11	
Soborșinu	5.30	8.46	
Bĕrzava	6.27	9.33	
Conopu	6.47	9.53	
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Paulișu	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.19
Aradu	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	
Budapesta	6.—	8.20	
Viena	3.—	6.05	

Copșa-mică—Sibiiu

Copșa-mică	2.29	4.35
Șeica mare	3.02	5.05
Lómneșu	3.46	5.46
Ocna	4.18	6.17
Sibiiu	4.42	6.40

Sibiiu-Copșa-mică

Sibiiu	8.50	10.—
Ocna	9.17	10.24
Lómneșŭ	9.45	10.50
Șeica mare	10.20	11.20
Copșa-mică	10.49	11.45

Cucerdea-Oșorheiu-Reghinulŭ săsescŭ

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoșu	3.56	11.11	4.20
M.-Bogata	4.06	11.20	4.30
Iernutŭ	4.43	11.57	5.11
Sânpaulu	4.58	12.12	5.28
Mirașteu	5.21	12.36	5.53
Oșorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	
Reghinul-săs.	7.56	7.—	

Simeria (Piski)-Petroșenĭ

Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Hațegŭ	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Banița	11.50	6.40
Petroșenĭ	12.30	7.12

Petroșenĭ-Simeria (Piski)

Petroșenĭ	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Hațegu	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Reghinulŭ săsescŭ-Oșorheiu-Cucerdea

Reghinul-săs.		8.35	8.—
Oșorheiu		10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Mirașteu	7.16	12.35	10.39
Sânpaulŭ	7.40	12.58	11.02
Iernutŭ	8.03	1.19	11.23
M. Bogata	8.37	1.49	11.53
Ludoșŭ	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Aradŭ—Timișóra

Aradŭ	6.05	5.48
Aradulŭ nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișóra	9.12	9.02

Timișóra—Aradŭ

Timișóra	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradulŭ nou	9.11	8.01
Aradŭ	9.27	8.17

Simeria (Piski)-Unied.

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedóra	3.08

Ghirișŭ—Turda

Ghirișŭ	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda—Ghirișŭ

Turda	8.29	3.19
Ghirișŭ	8.50	3.40

Unied.-Simeria (Piski)

Uniedóra	9.36
Cerna	9.50
Simeria	10.15

Mureșŭ-Ludoșŭ-Bistrița

Mureșŭ-Ludoșŭ	4.40
Țagu-Budatelecŭ	8.02
Bistrița	— —

Bistrița-Mureșŭ-Ludoșŭ

Bistrița	— —
Țagŭ-Budatelecu	9.41
Mureșŭ-Ludoșu	1.11

Sighișóra—Odorheiu

Sighișora	6.05
Odorheiu	9.45

Odorheiu—Sighișóra

Odorheiu	5.38
Sighișoră	9.16

Notă: Numerii încuadrațĭ cu linii gróse însemneză órele de nópte.